

IO1 - PRODUS INTELECTUAL

PROIECTAREA OPTIONALULUI

1. Denumirea opționalului: **INCLUZIUNE ȘI MULTICULTURALITATE**

2. Aria curriculară: *Om și societate*

3. Tipul de opțional: *opțional la nivelul ariei curriculare*

3. Durata: *anual*

4. Număr de ore pe săptămână: *1 oră*

5. Modul de desfășurare: *pe grupe;*

6. Propunător: *echipa de proiect*

7. Școala și localitatea: *Școala Gimnazială Doba*

8. Locul desfășurării: *sala de clasă*

9. Proiect de programă

↳ **Definirea scopului:** dezvoltarea competențelor specifice care să le asigure elevilor suporturi și instrumente pentru revalorizarea minorităților naționale din România, prin tradițiile lor istorice, religioase, culturale și naționale.

↳ **Definirea grupului țintă:** elevii clasei a VII-a

10. An școlar: 2022-2023

Notă de prezentare a opționalului ***INCLUZIUNE ȘI MULTICULTURALITATE***

„Incluziune și multiculturalitate” reprezintă o ofertă de disciplină opțională pentru învățământul gimnazial, proiectată pentru un buget de timp de 1 oră / săptămână, pe durata unui an școlar.

Disciplina poate fi inclusă în programul clasei a VII-a, având în vedere adecvarea domeniului didactic la particularitățile de vârstă ale elevilor.

Cursul este conceput ca un opțional la nivelul disciplinei educație socială din aria curriculară Om și societate.

Programa este axată pe dezvoltarea competențelor cheie europene, cu un accent pe cele care vizează sensibilizare și exprimare culturală, competențele sociale și civice, a învăța să înveți, comunicare în limba maternă.

Prin modul în care a fost conceput, acest curs încearcă să ofere soluții pentru câteva dintre provocările actuale ale procesului de predare-învățare-evaluare:

- a) orientarea opțiunilor didactice către strategii de pregătire a elevilor care să permită formarea unei personalități autonome și creative;
- b) formarea unei culturi generale în domeniu, cu elemente aplicative, care să permită o pregătire școlară pentru viața activă (profesională, socială, familială) postșcolară;
- c) orientarea și structurarea tematicii astfel încât să permită reducerea supraîncărcării elevilor și eliminarea informațiilor nesemnificative și inutile pentru viața cotidiană a viitorului cetățean. Orientarea tematicii curriculumului spre:

- ✓ dezvoltarea capacităților de investigație științifică;
- ✓ integrarea cunoștințelor în experiența de viață a elevilor;
- ✓ aplicarea cunoștințelor însușite în rezolvarea unor situații-problemă și luarea unor decizii;
- ✓ formarea unor deprinderi de muncă intelectuală și productivă;

d) realizarea competențelor implicate în formarea de capacități și atitudini (capacități cognitive, de comunicare, de echilibru personal și afectiv, de acțiune și inserție socială);

e) adecvarea demersului didactic la particularitățile de vârstă și la nivelul de pregătire a elevilor.

Prin competențele generale și specifice propuse, acest curs contribuie la realizarea profilului de formare a elevului absolvent al nivelului gimnazial de învățământ. Acest profil se

conturează prin dezvoltarea simțului practic, civic, a spiritului de observație și de decelare a informațiilor. De asemenea, le dezvoltă capacitatea de utilizare a informațiilor mass media, abilitatea de utilizare a mijloacelor moderne de informare, crescându-le abilitatea de muncă în echipă. Metodele activ-participative de predare transformă elevul din obiect în subiect al învățării, îl fac coparticipant la propria sa educație și asigură elevului posibilitatea de a se manifesta ca individ, dar și ca membru în echipă.

Programa promovează coexistența tuturor etniilor de pe teritoriul României.

De asemenea, implică acceptarea unor puncte de vedere diferite asupra unor evenimente care sunt interpretate în funcție de propriul bagaj cultural și istoric.

Conținuturile incluse în programă au ca scop conștientizarea elevilor asupra apartenenței la spațiul cultural și istoric românesc care include mai multe etnii cu specificități proprii.

Structura programei cuprinde următoarele elemente:

- nota de prezentare
- competențe generale: se raportează la competențele generale ale disciplinei de trunchi comun și reflectă contribuția opționalului propus la profilul de formare al absolventului;
- competențe specifice: sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape măsurabile în formarea și dezvoltarea acestora, sunt corelate cu activitățile de învățare pentru valorificarea experienței concrete a elevului;
- activități de învățare - reprezintă sarcini de lucru prin care se dezvoltă competențele specifice la elevi;
- conținuturi: sunt decupaje didactice relevante, structurate, accesibile elevilor, au fost selectate pe baza principiului continuității și al coerenței, puternic interconectate în vederea rezolvării unor situații- problemă diverse, practice-aplicative;
 - sugestii metodologice: cuprind strategii didactice care recomandă explorarea lumii pornind de la situații-problemă observate în viața cotidiană, ale căror soluții pot fi identificate prin activități de investigare care valorifică și stimulează curiozitatea naturală a elevilor la această vârstă.
- bibliografie: sursele utilizate

Competențe generale

1. Explorarea unei varietăți de surse istorice pentru a explica fapte și evenimente relevante pentru istoria minorităților naționale.
2. Rezolvarea situațiilor-problemă prin utilizarea de raționamente inductive și deductive;
3. Valorizarea identității prin participarea la activități care promovează dialogul intercultural.

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Explorarea unei varietăți de surse istorice pentru a explica fapte și evenimente relevante pentru istoria minorităților naționale.

1.1. Identificarea surselor de informare care constituie dovezi de încredere în reconstituirea unei perioade din trecut

- căutarea de surse de informare despre o anumită perioadă;
- descrierea unor imagini/fotografii ilustrând diverse evenimente ale minorității naționale;
- căutarea și analizarea unor date statistice;
- realizarea unor grafice pe baza datelor statistice.

1.2. Analiza critică a informațiilor obținute prin sondarea opiniei persoanelor din comunitate referitoare la tradițiile istorice, religioase, culturale și naționale ale minorităților;

- elaborarea unor strategii de colectare și prelucrare a informațiilor obținute de la persoanele chestionate;
- transpunerea informațiilor obținute prin sondarea opiniei persoanelor din comunitate sub formă de tabele, grafice, diagrame;
- compararea informațiilor obținute prin sondarea opiniei persoanelor din comunitate în scopul formării unui punct de vedere propriu;

2. Rezolvarea situațiilor-problemă prin utilizarea de raționamente inductive și deductive;

2.1. Justificarea explicațiilor și soluțiilor la probleme și situații problemă.

- realizarea transferului de informație prin conexiuni intradisciplinare, interdisciplinare și transcurriculare pentru studierea divergențelor dintre populația majoritară și minoritățile naționale;

- imaginarea unor situații problemă și rezolvarea lor;
- construirea și folosirea unor modele (materiale figurative și simbolice) pentru ilustrarea, explicarea unor conflicte etnice;

3. Valorizarea identității prin participarea la activități care promovează dialogul intercultural.

3.1. Recunoașterea particularităților culturale ale unei comunități

- realizarea unui portofoliu care prezintă comparativ elemente ale patrimoniului cultural al populației majoritare și al minorităților;
- realizarea unui colț muzeistic cu elemente din patrimoniului cultural al populației majoritare și al minorităților;

3.2. Manifestarea unei atitudini deschise în situații care presupun interacțiunea cu persoane care aparțin altei culturi

- elaborarea unor eseuri în care să se exprime atitudinea față de reprezentanții unei minorități naționale;
- participarea la activități care presupun interacțiuni între populația majoritară și minorități.

Conținuturi

I. Istoria și tradițiile minorităților din România

1. Aspecte istorice ale prezenței minorităților naționale pe teritoriul actual al României
2. Contribuția minorităților naționale la cultura română

II. Istoria și tradițiile rromilor din România

1. Originea rromilor – teorii, legende, fapte

- * Rromii - popor indian
- * Legătura limbii rromani cu limbile indiene surori
- * Legende privind exodul proto-rromilor din India

2. Drumul rromilor din India spre Europa

3. Rromii pe teritoriul României

- * Primele atestări pe teritoriile românești
- * Robia rromilor în Țările Românești
- * Dezrobirea rromilor
- * Clasificarea rromilor după criteriul socio-lingvistic

4. Tradiții ale rromilor din spațiul românesc

- * Familia
- * Copilul
- * Căsătoria
- * Casa
- * Îmbrăcămintea
- * Meserii tradiționale
- * Arta tradițională
- * Sărbători calendaristice ale rromilor
- * Interferențe culturale

5. Povești și povestiri rrome

6. Contribuția rromilor la cultura universală și națională

Sugestii metodologice

Metodele de învățământ joacă un rol important în dotarea elevilor cu cunoștințe teoretice, cu mecanismele cognitive care să le permită să exploreze singuri mediul și să-și formeze independent capacitățile necesare, cu disponibilități afective sau cu abilități practice. Atribuția cea mai importantă a metodelor didactice este aceea de a-i dota pe elevi cu acele calități care să le permită să-și însușească, să înțeleagă, să aplice, să creeze știința în sfera lor de activitate. În acest mod, elevii vor fi capabili să se insereze activ în societate, făcând față și anticipând provocările viitorului.

În activitatea didactică, este recomandabil să se utilizeze un set cât mai variat de metode și procedee de predare - învățare. Argumentul este dat de necesitatea implicării a cât mai multor procese psihice în activitatea de învățare, de creare a unei motivații intrinseci de nivel optim, de dezvoltare a relației profesor-elev, precum și de asigurarea unui feedback educațional adecvat.

Lumea este o totalitate, iar cunoașterea ei în școală, prin disciplinele care se predau obligă la realizarea unor conexiuni care unesc disciplinele dincolo de specificul lor. În acest context, diversificarea metodelor și abordarea interdisciplinară a temelor de studiu este o condiție obligatorie pentru eficientizarea procesului de învățământ.

În scopul dezvoltării la elevi a competențelor de investigare științifică și de cercetare, profesorii folosesc în procesul de predare / învățare / evaluare diferite metode:

- 1) Investigația** presupune inițierea elevilor în activități care includ formularea de ipoteze, documentarea în domeniul respectiv, realizarea de studii, interpretarea datelor, formularea de concluzii și prezentarea acestora în diverse forme (scris, oral, grafic).
- 2) Problematizarea** pune elevul în situația de a soluționa, prin activitate proprie de cercetare, o anumită problemă care îi stimulează curiozitatea și care îl incită la căutări, dezvoltând scheme operatorii ale gândirii divergente.
- 3) Dezbateră și asaltul de idei** permit dobândirea, în comun, de către elevi a cunoștințelor, afirmarea opiniilor personale, dezvoltă spiritul de cooperare, creativitatea, spiritul critic și stimulează spontaneitatea.
- 4) Studiul de caz** presupune analiza și dezbateră a unor situații-problemă întâlnite în practica vieții și asigură apropierea învățării de contextul extrașcolar.
- 5) Metoda lentilelor** presupune abordarea aceleiași probleme din perspective diferite.

6) Lanțul de evenimente este un organizator grafic care ajută elevii să stabilească ordinea desfășurării unor evenimente sau acțiuni.

7) Proiectul stimulează elevii să realizeze investigații pe o anumită temă, să confecționeze planșe, machete, să formuleze concluzii științifice.

Modalități de evaluare

Evaluarea curentă a elevilor va îmbina metodele tradiționale (probe orale, probe scrise, probe practice) cu cele alternative (observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului, investigația, proiectul, portofoliul, autoevaluarea).

Strategiile moderne de evaluare accentuează acea dimensiune a acțiunii evaluative care oferă elevilor suficiente și variate posibilități de a demonstra ceea ce știu (ca ansamblu de cunoștințe), dar mai ales ceea ce pot să facă (priceperi, deprinderi, abilități) susținând individualizarea actului educațional.

Se vor utiliza metode, tehnici și instrumente TIC în scopul îmbunătățirii modului de predare – învățare – evaluare și adaptării curriculumului la actualele cerințe ale societății informatizate.

Evaluarea elevilor se va realiza pe baza competențelor specifice și a conținuturilor asociate prevăzute de programa școlară:

1. selectarea răspunsului corect;
2. întrebări structurate;
3. probleme;
4. eseuri, eseuri structurate;
5. formularea de ipoteze sau concluzii;
6. realizarea unui plan de investigație;
7. rezolvarea fișelor pentru lucrările practice (construcții murale, expoziții, fotografii, audiții și înregistrări video).

Bibliografie

- * Andreescu G. - *Națiuni și minorități*, Ed. Polirom, Iași, 2004
- * Borcoi J., Sarău Gh., Pandelică N., Cordovan I. - *Povești și povestiri rrome*, Ed. Arena Cărții, Botoșani, 2012
- * Demeter A. - *Naționalism, multiculturalism, minorități naționale*, Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2012
- * Fosztó L. - *Colecție de studii despre romii din România*, Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale & Kriterion, Cluj-Napoca, 2009
- * Gidó A. - *Cronologia minorităților naționale din România. Vol. I Albanezi, armeni, bulgari, croați, eleni, evrei și germani*, Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2012
- * Gidó A. - *Cronologia minorităților naționale din România. Vol. II Macedoneni, polonezi, ruși lipoveni, ruteni, sârbi, tătari și turci*, Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2013
- * Gidó A. - *Cronologia minorităților naționale din România Vol. III Italieni, romi, slovaci și cehi, ucraineni*, Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2016
- * Horváth I. - *Limbă, identitate, multilingvism și politici educaționale*, Ed. Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2010
- * Horváth I. - *Raport de cercetare – SocioRoMap. O cartografiere a comunităților de romi din România*, Ed. Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2017
- * Jakab A. Z., Peti L. - *Procese și contexte social-identitare la minoritățile din România*, Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale & Kriterion, Cluj-Napoca, 2009
- * Kiss T., Fosztó L., Fleck G. - *Incluziune și excluziune. Studii de caz asupra comunităților de romi din România*, Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale & Kriterion, Cluj-Napoca, 2009
- * Nedelcu A. - *Fundamentele educației interculturale*, Ed. Polirom, Iași, 2008

* Sarău Gh. - *Istoricul studiului limbii rromani și al școlarizării rromilor în România (1990–2012)*, Ed. Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca, 2013

* Toma S., Fosztó L. - *Spectrum. Cercetări sociale despre romi*, Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale & Kriterion, Cluj-Napoca, 2011

Material realizat cu sprijinul financiar al Mecanismului Financiar al SEE 2014 – 2021. Conținutul acestuia (text, fotografii, video) nu reflectă opinia oficială a Operatorului de Program, a Punctului Național de Contact sau a Oficiului Mecanismului Financiar. Informațiile și opiniile exprimate reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorului/autorilor.